

Chambre des Représentants

SESSION 1981-1982

30 MARS 1982

PROPOSITION DE LOI

visant à garantir les droits du vendeur non payé
lors de la faillite de l'acheteur

(Déposée par M. Hendrick)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le fournisseur indépendant, bien qu'étant un travailleur ayant droit, comme toute autre personne active dans la vie professionnelle, à la juste récompense de son travail, n'est qu'un créancier chirographaire de la masse, alors que le personnel salarié devient, de plein droit, créancier privilégié quant aux salaires et indemnités qu'il réclame.

Pour éviter que les vendeurs non payés et ayant fourni la marchandise vendue, ne soient jamais payés, il y a lieu d'abroger l'article 546 de la loi sur les faillites et d'en modifier l'article 570, de manière à garantir le droit de propriété du vendeur sur les marchandises fournies mais non payées, la présente proposition venant compléter celle déjà déposée le 18 mai 1979 qui instaure un droit de rétention en faveur des personnes qui ont effectué des travaux de transformation de biens meubles (Doc. Sénat n° 131/1 de la S. E. 1979).

Il serait injuste de faire supporter par le fournisseur impayé les conséquences d'une mauvaise gestion de la société ou du commerçant tombé(e) en faillite ou des fluctuations de la conjoncture économique. C'est d'autant plus vrai que ce sera très souvent grâce aux biens fournis par le commerçant que l'acheteur aura pu maintenir l'emploi au sein de sa société et assurer la continuité de son entreprise.

Il faut donc permettre à ce fournisseur d'exercer son privilège et l'action en revendication de la marchandise qu'il a vendue et qui se trouve dans le patrimoine de l'acheteur failli.

Au stade actuel de la législation, le commerçant qui, conformément à l'article 20, 5°, de la loi du 16 décembre 1851, aura pris soin de revêtir sa créance d'un caractère privilégié et qui en aura supporté le coût, est tenu en échec par l'article 546 qui rend inopposable à la faillite ce privilège : le

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1981-1982

30 MAART 1982

WETSVOORSTEL

tot vrijwaring van de rechten van de niet
betaalde verkoper bij faillissement van de koper

(Ingediend door de heer Hendrick)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Een zelfstandige leverancier is iemand die zoals alle andere die een actieve rol in het beroepsleven spelen, recht heeft op een billijke beloning voor zijn werk, maar hij is slechts een chirografaire schuldeiser van de failliete boedel, terwijl de werknemers van rechtswege bevoorrechte schuldeisers worden voor het loon en de vergoedingen waarop zij aanspraak maken.

Om te voorkomen dat de niet betaalde verkopers die de verkochte waar hebben geleverd, nooit betaling zouden ontvangen, moet artikel 546 van de faillissementswet worden opgeheven en artikel 570 van dezelfde wet gewijzigd, zodat het eigendomsrecht van de verkoper op de geleverde maar niet betaalde koopwaar gewaarborgd wordt. Het onderhavige wetsvoorstel is derhalve een aanvulling van het reeds op 18 mei 1979 ingediende voorstel tot invoering van een retentierecht ten gunste van personen die aan een roerende zaak enig werk hebben verricht (Stuk Senaat n° 131/1, B. Z. 1979).

Het is onbillijk dat de niet betaalde leverancier de gevolgen moet dragen van de conjunctuurschommelingen of van het wanbeheer van een van de grond geraakte handelaar of vennootschap, te meer daar de koper vaak de werkgelegenheid in zijn vennootschap en de continuïteit in zijn bedrijf heeft kunnen handhaven dank zijn de door de verkoper geleverde goederen.

De leverancier moet dus in de mogelijkheid gesteld worden zijn voorrecht uit te oefenen, alsmede zijn recht van terugvordering van de verkochte goederen die zich in het vermogen van de gefailleerde koper bevinden.

In de huidige stand van de wetgeving wordt de handelaar die, overeenkomstig artikel 20, 5°, van de wet van 16 december 1851 ervoor gezorgd heeft dat zijn schuldvoordering een bevoorrecht karakter gekregen heeft en de kosten daarvan heeft gedragen, schaakmat gezet door arti-

commerçant sera inscrit à la masse comme simple créancier chirographaire, avec les conséquences que l'on connaît.

L'abrogation de l'article 546 de la loi sur les faillites permet au fournisseur de marchandises livrées ou expédiées et non payées, de bénéficier pleinement des effets de l'article 20, 5°, de la loi du 16 décembre 1851. Ce dernier établi en effet, un privilège qui, en règle générale, prime les privilèges généraux. Pour le concours de ce privilège avec les autres privilèges spéciaux, il y a lieu de s'en référer aux règles prévues par la loi du 16 décembre 1851. Ce privilège ne portera que sur le bien en question : la suppression de l'article 546 ne nuit dès lors en rien au sort des créanciers hypothécaires.

Comme les autres alinéas de l'article 546 de la loi sur les faillites sont identiques à ceux de l'article 20, 5°, de la loi du 16 décembre 1851, ce dernier sortant toujours ses effets, leur suppression ne devrait pas poser de problèmes.

L'article 570 actuel de la même loi permet au vendeur de biens meubles la rétention de ces biens tant qu'ils n'ont pas été livrés ou expédiés à l'acheteur.

Cette disposition crée une discrimination injustifiée et ne profite en fait qu'aux vendeurs qui ont eu la chance de vendre quelques temps avant la faillite de leur client, de telle manière que la marchandise n'a pas encore été livrée.

C'est pourquoi il faut ménager au commerçant-fournisseur, la possibilité de stipuler dans ses conditions générales de vente qu'il se réserve la propriété de sa marchandise non payée, par une clause générale opposable à la masse.

L'obligation instaurée au nouvel article 570 de stipuler expressément une réserve de propriété, présentera également l'avantage que de plus en plus de sociétés commerciales et de commerçants prendront soin de rédiger des conditions générales de vente, ce qui ne peut qu'alléger les relations commerciales et contractuelles entre eux, ce qui rencontre également les exigences des consommateurs concernant des contrats clairs et précis.

Cette adjonction laisse inchangée la possibilité de revendication du fournisseur impayé dans les cas de dépôt ou consignation, réglée par les articles 566 et 567.

De même que l'abrogation de l'article 546 de la loi sur les faillites, elle permet l'exercice du privilège prévu par l'article 20, 5°, de la loi du 16 décembre 1851.

Enfin, le projet peut laisser subsister les articles 571 et 572 de ladite loi.

R. HENDRICK

PROPOSITION DE LOI

Article 1

L'article 546 de la loi du 18 avril 1851 sur les faillites, banqueroutes et sursis, est abrogé.

kel 546, dat hierop neerkomt dat het voorrecht niet kan worden tegengeworpen aan de failliete boedel : de handelaar wordt in de massa opgenomen als een gewone, chirographaire schuldeiser, met alle gevolgen vandie.

Door de opheffing van artikel 546 van de faillissementswet zou de leverancier van geleverde of verzonden maar nog niet betaalde goederen artikel 20, 5°, van de wet van 16 december 1851 ten volle kunnen doen gelden. Dit laatste artikel heeft immers een voorrecht ingevoerd dat in de regel voorrang heeft boven de algemene voorrechten. Met betrekking tot de samenloop van dit voorrecht met de andere bijzondere voorrechten zij verwezen naar de voorschriften van de wet van 16 december 1851. Dat voorrecht zal slechts gelden voor het hier bedoelde goed : de opheffing van artikel 546 zal dus volstrekt geen schadelijke gevolgen hebben voor de hypothecaire schuldeisers.

Daar de inhoud van de overige leden van artikel 546 van de faillissementswet volkomen overeenstemt met die van artikel 20, 5°, van de wet van 16 december 1851, dat van toepassing zal blijven, zal de opheffing van eerstgenoemd artikel geen problemen doen rijzen.

Het huidige artikel 570 van dezelfde wet maakt het de verkoper van roerende goederen mogelijk die goederen terug te houden voor zover ze aan de koper nog niet geleverd of verzonden zijn.

Die bepaling geeft aanleiding tot een onverantwoorde discriminatie en komt in feite slechts ten goede aan de verkopers die het geluk hebben gehad dat zij goederen aan hun klant hebben verkocht enige tijd voor diens faillissement, zodat de goederen op dat ogenblik nog niet geleverd waren.

Aan de handelaar-leverancier moet bijgevolg de mogelijkheid worden gelaten om in zijn algemene verkoopsvoorwaarden te bepalen dat hij zich het eigendomsrecht op de niet betaalde koopwaar voorbehoudt dank zij een algemeen beding dat aan de failliete boedel kan worden tegengeworpen.

De door het gewijzigde artikel 570 opgelegde verplichting om voortaan in een uitdrukkelijk beding van voorbehoud van eigendom te voorzien biedt ook nog het voordeel dat steeds meer handelaars en handelsvennootschappen algemene verkoopsvoorwaarden gaan opstellen, wat hun onderlinge commerciële en contractuele betrekkingen slechts ten goede kan komen en wat eveneens beantwoordt aan de eisen van de verbruikers, die klare en duidelijke contracten wensen.

Die toevoeging laat de mogelijkheid tot terugvordering onverkort, waarover de niet betaalde leverancier beschikt in geval van bewaargeving of consignatie, waarvan sprake is in de artikelen 566 en 567.

Precies zoals de opheffing van artikel 546 van de faillissementswet maakt die toevoeging de uitoefening mogelijk van het voorrecht bepaald in artikel 20, 5°, van de wet van 16 december 1851.

Ten slotte hoeft met het onderhavige voorstel niet te worden geraakt aan de artikelen 571 en 572 van eerstgenoemde wet.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Artikel 546 van de wet van 18 april 1851 op het faillissement, de bankbreuk en de opschorting van betaling wordt opgeheven.

Article 2

L'article 570 de la même loi est complété par un second alinéa, libellé comme suit :

« Seront de même opposables à la masse, les clauses de réserve de propriété des marchandises livrées ou expédiées et dont le prix n'aura pas été payé. »

28 décembre 1981.

R. HENDRICK

Artikel 2

Artikel 570 van dezelfde wet wordt aangevuld met een tweede lid, luidend als volgt :

« Evenzo kunnen de bedingen van voorbehoud van eigendom van de geleverde of verzonden koopwaren, waarvan de prijs niet betaald is, aan de failliete boedel worden tegen-
geworpen. »

28 december 1981.